

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 485/2021-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED]

[REDACTED], a [REDACTED], zastúpených JUDr. Adamom Puškárom, advokátom, Karpatská 5, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Cb 108/1996 a Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Cob 47/2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 6. septembra 2021 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na pojednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom všeobecných súdov označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovatelia navrhujú každému z nich priznať primerané finančné zadostučinenie vo výške 20 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a priložených listín vyplýva nasledujúci stav veci:

Sťažovatelia vystupovali na Okresnom súde Čadca (ďalej len „okresný súd“) v napadnutom konaní v procesnom postavení žalovaných v 2. a 4. rade proti žalobnému nároku [REDACTED] (ďalej len „žalobca“) na zaplatenie sumy 4 468,71 eur s príslušenstvom uplatnenému z titulu ukončenia jeho účasti v združení. Podrobne opisujú priebeh konania a procesné úkony strán od začatia do meritórneho skončenia konania. Prvý rozsudok vydal okresný súd 14. júna 2010. Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 14 Cob 297/2010 zo 16. mája 2012 odvolaniami napadnutý rozsudok okresného súdu sčasti potvrdil, sčasti zrušil a vrátil na ďalšie

konanie okresnému súdu a v časti odvolanie sťažovateľov odmietol. Ústavný súd na ich prvú ústavnú sťažnosť vydal nález č. k. II. ÚS 189/2015 z 29. júla 2015 (ďalej len „prvý nález“), ktorým vyslovil porušenie práv (zhodných ako v bode 1) postupom okresného súdu, prikázal súdu konať bez zbytočných prieťahov a priznal im zadost'učinenie vo výške 5 000 eur. Druhý rozsudok bol vyhlásený 7. mája 2019. V septembri proti nemu podali sťažovatelia odvolanie, ktoré bolo predložené krajskému súdu so spisom 7. apríla 2020. Krajský súd vrátil 27. apríla 2020 spis ako predčasne predložený. Následne rozsudkom č. k. 14 Cob 47/2021 z 24. júna 2021 doručeným sťažovateľom v auguste krajský súd potvrdil rozsudok okresného súdu zo 7. mája 2019. Medzitým podal ústavnú sťažnosť na prieťahy v konaní aj žalobca, ktorej posúdenie viedlo k nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 200/2019 z 26. septembra 2019 s konštatovaním porušenia práv (ako v bode 1) postupom okresného súdu.

II.

Argumentácia sťažovateľov

3. Proti postupu všeobecných súdov sťažovatelia namietajú:

a) Konanie na okresnom súde a krajskom súde od podania návrhu trvá dodnes, čo je viac ako 25 rokov, týmto sa stali obeťami nezákonného prieťahového konania, bola im porušením označených základných práv spôsobená ujma. K zbytočným prieťahom svojim správaním sťažovatelia nijako neprispeli a sú objektívne spôsobené postupom súdov. Minimálnu dobu absolútnej nečinnosti vyčíslili na 9 rokov, 10 mesiacov a 16 dní.

b) Primeranosť uplatneného finančného zadost'učinenia je daná rozsahom spôsobených prieťahov v konaní viac ako 25 rokov. Reálne účinky právoplatného rozhodnutia sú vzhľadom na plynutie času slabšie, má to vplyv na psychickú ujmu sťažovateľov spočívajúcu v pretrvávajúcom stave právnej neistoty z oddaľovania meritórneho rozhodnutia sporu. Odkazujú na viaceré rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“).

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. obsahovo zodpovedajúceho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) postupom okresného súdu a krajského súdu v napadnutom konaní o zaplatenie peňažnej sumy.

5. Pri posudzovaní podmienok prípustnosti ústavnej sťažnosti podľa § 55 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) je významná už spomínaná skutočnosť, že sťažovatelia v minulosti podanou ústavnou sťažnosťou namietali porušenie totožných práv v napadnutom konaní okresného súdu, o ktorej ústavný súd rozhodol už spomínaným prvým nálehom (bod 2).

6. Prekážka už rozhodnutej veci (*res iudicata*) bráni tomu, aby sa ústavný súd opakovane zaoberal a rozhodoval o totožných návrhoch doručených ústavnému súdu. Totožnosť veci je daná pri zhode predmetu konania, skutkových okolností, z ktorých sa uplatnené právo vyvodzuje, a identitou

účastníkov konania. O takú prekážku by nešlo, ak chýba čo len jeden z uvedených znakov totožnosti veci (II. ÚS 4/2020).

7. Ústavný súd chápe predmet konania v širšom zmysle slova ako sťažnostný nárok spolu so skutkovým odôvodnením, z ktorého by mal návrh vyplývať. Porovnaním obsahu ústavných sťažností dospel ústavný súd k záveru, že námietky sťažovateľov v ich prvej sťažnosti sa zhodujú s námietkami v teraz posudzovanej veci v tom, že namietajú celkovú dĺžku konania. Ich prvá sťažnosť bola argumentačne vystavaná vo vzťahu k vtedajšiemu štádiu konania, obsahovala rovnaký opis jednotlivých úkonov a smerovala len proti okresnému súdu. Totožnosť predmetu je preto daná len v časti namietaného konania okresného súdu, v období od začatia konania (2. mája 1996) do posledného zohľadneného úkonu v prvom náleze ústavného súdu (tým bolo predloženie veci krajskému súdu 25. júna 2015).

8. Súčasťou rozhodovacej praxe ústavného súdu je, že ako neprípustné odmieta opakované ústavné sťažnosti na zbytočné prietahy v prípade, ak sa v nich namieta obdobie predchádzajúce právoplatnosti nálezov ústavného súdu, ktorými vyslovil porušenie práva na prerokovanie bez zbytočných prietahov (napr. II. ÚS 589/2016). Vzhľadom na to, že ústavná sťažnosť sa čiastočne týka veci, o ktorej už ústavný súd rozhodol, bolo potrebné ju odmietnuť v tejto časti ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.1. K namietanému porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov po prvom náleze:

9. V ústavnej sťažnosti sťažovatelia uvádzajú, že v napadnutom konaní okresný súd po prvom náleze rozhodol vo veci až rozsudkom zo 7. mája 2019. Proti tomuto rozsudku okresného súdu podali sťažovatelia 7. septembra 2019 odvolanie. Po jeho predložení spolu so spisovým materiálom rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 14 Cob 47/2021 z 24. júna 2021. Rozsudok krajského súdu bol sťažovateľom doručený v auguste 2021 a právoplatnosť nadobudol 23. augusta 2021.

10. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 102/05, II. ÚS 387/06) sa ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie tohto základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade okresným súdom a krajským súdom) ešte mohlo trvať. Ak v čase, keď ústavná sťažnosť bola doručená ústavnému súdu, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva postupom súdu, ústavný súd ústavnú sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú.

11. V nadväznosti na uvedený právny názor ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto ústavná sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06). Táto prax ústavného súdu bola odobrená aj ESĽP vo viacerých konaniach vedených proti Slovenskej republike, napr. Obluk proti Slovensku z 28. júna 2016 k sťažnosti č. 65302/11, bod 61, resp. Mazurek proti Slovensku z 3. marca 2009 k sťažnosti č. 16970/05.

12. Zo skutočností uvedených v bode 10 tohto uznesenia vyplýva, že okresný súd v napadnutom konaní ešte pred doručením ústavnej sťažnosti sťažovateľov ústavnému súdu o žalobe meritórne rozhodol, svoj rozsudok sťažovateľom doručil. Po následne podanom odvolaní sťažovateľov krajský súd rozhodol rozsudkom z júna 2021, ktorý doručil okresný súd sťažovateľom v auguste 2021, teda v primeranom čase po vrátení veci z krajského súdu, a rozsudok nadobudol právoplatnosť 23. augusta 2021. Úloha krajského súdu v odstránení právnej neistoty sťažovateľov bola naplnená vydaním rozsudku a vrátením veci okresného súdu. Do úvahy neprichádza, že by vec v rozsahu, v akom doteraz nie je uzavretá (výška trov konania), do budúcnosti rozhodoval krajský súd, pretože otázka výšky uplatnených trov konania bude riešená výlučne na okresnom súde, a preto ústavná sťažnosť v časti, v ktorej smeruje proti postupu krajského súdu, je zjavne neopodstatnená. Ústavná sťažnosť smerujúca proti postupu krajského súdu za takéhoto stavu nie je objektívne spôsobilá naplniť svoj účel. Sťažovateľmi podané dovolanie otvára možnosť, že vec by mohol ešte rozhodovať krajský súd len v prípade kasačného výroku rozhodnutia dovolacieho súdu. Nie je to však dostatočným dôvodom na záver, že právna istota sťažovateľov v otázke, ktorú krajskému súdu predložili, ním nebola odstránená, a preto ústavnú sťažnosť smerujúcu proti postupu krajského súdu ústavný súd odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

13. Okresný súd naplnil svoju úlohu v odstránení právnej neistoty sťažovateľov v nadväznosti na svoj rozsudok z mája 2019 doručením rozsudku krajského súdu, čo viedlo k právoplatnému ukončeniu konania v merite veci. Ústavná sťažnosť smerujúca proti postupu okresného súdu predchádzajúcemu právoplatnosť meritórneho rozhodnutia nie je objektívne spôsobilá naplniť svoj účel. Podľa zistenia ústavného súdu okresný súd zatiaľ nerozhodol o výške trov konania (§ 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku) a nepredložil dovolanie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky [ďalej len „najvyšší súd“ (§ 436 a nasl. Civilného sporového poriadku)]. V súvislosti s predkladaním dovolania najvyššiemu súdu, čo nie je primárne činnosť spočívajúca v rozhodovaní súdu, však môže dochádzať k zbytočným prietahom (napr. III. ÚS 782/2016). Podanie dovolania si obvykle vyžiada, aby okresný súd vykonal ďalšie úkony s prípravou spisu na predloženie veci najvyššiemu súdu ako vyrubenie súdneho poplatku a doručovanie dovolania, resp. vyjadrení stranám, čo sú úkony prevažne administratívnej povahy.

14. Európsky súd pre ľudské práva vo svojich rozhodnutiach pripomína, že čl. 6 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby všetky fázy súdneho konania smerujúceho k urovnaniu sporu o občianskom práve alebo záväzku skončili v primeranej lehote, a to vrátane fáz nasledujúcich po rozhodnutí v merite veci (napr. rozsudok ESLP vo veci Hornsby v. Grécko z 19. 3. 1997, sťažnosť č. 18357/91). Posúdenie intenzity zásahu okresného súdu do základného práva sťažovateľov na prerokovanie ich veci bez zbytočných prietahov a do ich práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote je potrebné zasadiť do rámca daného aktuálnou procesnou fázou konania. Z tohto pohľadu sa nečinnosť súdu posudzuje inak v základnom, meritórne neukončenom konaní než v konaní po právoplatnom rozhodnutí o veci samej, prípadne aj o nároku na náhradu trov konania.

15. Ústavný súd po zistení aktuálneho stavu napadnutého konania na okresnom súde nezistil po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej a po podaní dovolania sťažovateľmi zbytočné prietahy v konaní. Ani samotní sťažovatelia v tomto smere nepredniesli bližšiu argumentáciu, skôr brojili proti celkovej dĺžke konania a nedostatkom v postupe súdu do právoplatnosti meritórneho rozhodnutia. Od právoplatného skončenia konania v merite veci uplynul 1 mesiac a od podania

dovolania ešte neuplynul ani mesiac. Uplynulé obdobie ústavný súd nepovažuje za neprimerane dlhé na odstránenie neistoty sťažovateľov vo vzťahu k otvoreným otázkam napriek skutočnosti, že do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej napadnuté konanie hneď na prvý pohľad netrvalo primeranú dobu.

16. Pri nezistení nečinnosti alebo neefektívnosti v postupe okresného súdu po právoplatnom meritórnym skončení veci a pri zistenej nemožnosti prieskumu postupu okresného súdu pred meritórnym skončením veci ústavný súd konštatuje, že nie je možné napadnutý postup okresného súdu považovať za taký, ktorý by vzhľadom na svoju ústavnoprávnu intenzitu po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie dal dôvod na vyslovenie porušenia označených práv sťažovateľov. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľov namietajúcu porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

17. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľov uvedenými v petite ich ústavnej sťažnosti nezaoberal.

18. Nad rámec ústavný súd dodáva, že uvedené rozhodnutie ústavného súdu nepredstavuje procesnú prekážku, ktorá by v budúcnosti bránila sťažovateľom obrátiť sa na ústavný súd s ústavnou sťažnosťou, ak by v pokračujúcej časti konania dochádzalo podľa názoru sťažovateľov k zbytočným priet'ahom zo strany okresného súdu, prípadne najvyššieho súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. októbra 2021

Libor DUEA
predseda senátu